



**Vuosi yrittäjänä**  
Ett år som företagare

# TALOUSHALLINTA

**NY KESÄYRITTÄJYYS –KURSSI**

Yrittäjyysasennetta, työelämävalmiuksia, talouslukutaitoja – tekemällä oppien.



**NUORI Yrittäjyys**  
**UNG Företagsamhet**

# NY-yrityksen taloushallinta

## SISÄLTÖ

1. Suunnittelu ja laskelmat (kannattavuus)
2. Ennustaminen (budjetti)
3. Toteutus (kirjanpito)
4. Lopputulos (tilinpäätös)

# 1. Suunnittelu ja laskelmat

- Erilaisten laskelmien avulla voidaan selvittää muun muassa:
  - Onko liikeideassa järkeä taloudellisesti?
  - Millä hinnalla tuotteita kannattaa myydä?

Lisätietoja taloushallinnan aiheista löydät täältä:

[https://vuosiyrittajana.fi/toinen-aste-moduulit/kannattavuus-hinnoittelu- budjetointi/](https://vuosiyrittajana.fi/toinen-aste-moduulit/kannattavuus-hinnoittelu-budjetointi/)

# Kustannus- ja kannattavuuslaskenta

**Kustannuslaskenta** – yleisesti tuotteen valmistuskustannusten arviointi.

**Kannattavuuslaskenta** - miten paljon voittoa myynnistä voidaan saada ja näin voidaan pohtia erilaisia hinnoittelumahdollisuuksia ja arvioida tarvittavaa myyntimäärää.

# Kustannuslaskenta

- Kustannuslaskennan tavoitteena on arvioida tuotanto- ja muita kustannuksia ja niiden vaikutusta tuotteen hintaan.
- Kustannuksia syntyy useista eri lähteistä ja ne jaetaan yleensä muuttuviin ja kiinteisiin kustannuksiin.

## **Muuttuvat kustannukset**

Muuttuvat kustannukset aiheutuvat aina kun yksi tuote valmistetaan.

Kustannusarvioon tarvitaan tiedot valmistukseen käytettävistä materiaaleista ja ajasta.

## **Kiinteät kustannukset**

Tuotteen valmistamiseen voidaan tarvita erilaisia koneita, laitteita ja toimitilaa. Nämä kustannukset ovat kuitenkin melko samat riippumatta siitä, montako kappaletta tuotteita valmistetaan.

## **Esimerkki muuttuvista kustannuksista:**

Yritys valmistaa laadukkaita hilavitkuttimia

Valmistuskustannusten laskenta:

Puu- ja metalliosat 20 €

Elektroniikka 80 €

Työaika 5h (20€/h) 100 €

**Yhteensä: 200 €/tuote**

## **Kiinteät kustannukset yrityksessä:**

Toimitila: 400€/kk

Konevuokrat: 100€/kk

Sähkö ja vesi: 50€/kk

**Yhteensä: 550€/kk**

# Kannattavuuslaskenta ja katetuotto

- Katetuotto kertoo, kuinka paljon voittoa yksi myyty tuote tuottaa. Esimerkiksi tuotteen valmistuskustannus on 10€ ja myyntihinta 20€, jolloin katetuotto on 10€. Jos katetuotto on alle 0€, ei tuotteita kannata myyntihinnalla valmistaa.
- Katetta voidaan laskea joko muuttuvista kustannuksista, jolloin puhutaan myyntikatteesta. Laajemmin katetuotto tarkoittaa myös kiinteiden kustannusten ottamista mukaan laskelmaan.

## **Myyntikatteen laskentakaava on:**

Myyntihinta  
- Valmistuskustannukset  
= Myyntikate.

## **Laskentakaava on tuolloin:**

Myyntihinta  
- Valmistuskustannukset  
= Myyntikate.  
- Kiinteät kustannukset  
= Tulos

**Break even point kertoo, montako tuotetta yrityksen tulee myydä, jotta kiinteät kustannukset saadaan peitettyä ja toiminta muuttuu kannattavaksi.**

**Kriittisen pisteen (break even point) laskentakaava on seuraava:**

Kiinteät kustannukset / tuotteen myyntikate = Break even point

# Esimerkki: Kesäkahvila

## **Muuttuvat kustannukset**

- Kahvin raaka-aine
- Leivonnaisten raaka-aine (+ työt)

## **Kiinteät kustannukset**

- Kahvilan vuokra + tilakulut
- Palkat
- Mainostaminen



# Kannattavuuslaskenta

## Materiaalit

• Kahvi 0,1 €

• Kuppi 0,1 €

**Yht: 0,2€**

**Myynti 2,0€**

**Myyntikate 1,8 €**

## Budjetti

**100 \* 1,8€ =**

# Esimerkki: Kesäkahvilan tuotot

Tuotot		
	Kahvi 100x 2 =	200
	Jäätelö 50x3 =	150
	Tuotot yhteensä	350
Materiaalit		
	Kahvi 100*0,2	20
	Jäätelö 50*1	50
	Yhteensä	70
Myyntikate		280
Vuokra		100
<b>Tulos</b>		<b>180</b>
		<b>(voitto)</b>

## **Break even - point eli kriittinen piste**

Break even -point kertoo, montako tuotetta yrityksen tulee myydä, jotta kiinteät kustannukset saadaan katettua ja toiminta muuttuu kannattavaksi.

# 2. Budjetointi

- Budjetti tarkoittaa yrityksesi taloutta koskevaa toimintasuunnitelmaa.
- Kertoo, mistä rahaa tulee, mihin sitä tullaan käyttämään ja kuinka paljon. Budjetointi puolestaan tarkoittaa tämän budjetin tekemistä.
- Budjetointi tarkoittaa tulojen ja menojen arviointia nykyisen parhaan arvauksen mukaan.
- Teemme budjetteja usein omassakin elämässämme, vaikka emme niitä budjeteiksi kutsukaan. Pienen yrityksen budjetti ei välttämättä poikkea lainkaan esim. tapahtuman tai matkan budjetista.

# Miten budjetti tehdään?

- Budjetti kannattaa rakentaa yksinkertaiseksi ja sen voi hyvin tehdä esim. Excelillä.
  - Budjettiin voidaan laskea erikseen muuttuvat ja kiinteät kulut.
  - Mitä suuremmasta yrityksestä on kyse, sitä enemmän erilaisia asioita budjettiin yleensä merkitään.
- **Tulot**  
Muuttuvat tulot (myyntitulot valitsemanne hinnoittelumallin mukaan)  
Kiinteät tulot (esim. yhteistyösopimukset, tuotelahjoitukset jne.)  
**Tulot yhteensä**
  - **Menot**  
Muuttuvat menot (tuotteen valmistusmenot, jotka aiheutuvat per tuote)  
Kiinteät menot (menot, jotka aiheutuvat joka tapauksessa)  
Yleiskustannukset (kotisivut, tiimipaidat, kirjanpito tms.)  
**Menot yhteensä**

# Esim

Myynti	100	200	300kpl
Kahvi	200	400	600
Kulut	20	40	60
Kate	180	360	540
Vuokra	200	200	200
<b>Tulos</b>	<b>-20</b>	<b>160</b>	<b>340</b>

# 3. Kirjanpito

- Kirjanpidolla tarkoitetaan yrityksen rahaliikenteen merkitsemistä muistiin (kirjanpito) ja yhteenvedon laatimista (tilinpäätös)
- Aina kun yritykseen saapuu tavaraa, rahaa tai myydään tuotteita, syntyy liiketapahtuma (kirjanpitotapahtuma), joka kirjataan kirjanpitoon
- Kirjanpidon avulla tiedetään mitä on ostettu ja mitä ostos on maksanut

# Kirjanpito käytännössä

- Kirjanpidossa on käsite nimeltä tili, joka kertoo minkälaisesta tapahtumasta on kyse.
  - Tilejä on kolmenlaisia: tulo-, meno- ja rahoitustilejä ja niillä on kaikilla oma tehtävänsä.
- Kirjanpito on yleensä kaksinkertaista, eli kirjanpitoon merkitään
  1. Mitä yritykseen on saapunut (esim. rahaa) sekä
  2. Mitä yrityksestä on lähtenyt pois (esim. myyty tuote)

# Kirjanpidon tilit

## Tulot ja tulotilit

- Yrityksen tulot kirjataan kirjanpidon tileille. Tilejä, joille tuloja (myynnit, yhteistyösopimukset jne) kirjataan kutsutaan tulotileiksi.

### ESIMERKIT

- Myynti -tilille kirjataan 20€ myynti (lisäksi sama summa kirjataan saapuneeksi yritykselle).
- Yritys tekee yhteistyötä hiusalan tarvikkeita myyvän yrityksen kanssa. Yritys sijoittaa tuotemainoksen omille verkkosivuilleen ja saa vastineeksi 50€ arvosta tuotteita. Tämä on yrityksen tuloa ja kirjataan tulotilille nimeltä yhteistyösopimukset.
- Laskemalla kaikki tulotilien saldot yhteen saadaan yrityksen kokonaismyynti.

## Menot ja menotilit

- Menotilille kirjataan yrityksen kulut. Menotilejä on eri nimisiä, jotta yrityksen kuluja voidaan seurata kululajeittain (esimerkiksi materiaali- tai palveluostot tai myyntipaikan vuokra).

### ESIMERKIT

- Yritys tilaa www-osoitteen ja maksaa siitä 20€. Tämä kirjataan palvelujen ostoon.
- Yritys ostaa materiaalia tuotteiden valmistukseen. Tämä kirjataan raaka-aineet -tilille.

## Rahoitustilit

- Rahoitustilit ovat tilejä, joille merkitään yrityksen omaisuus ja velat (esimerkiksi pankkitilillä olevat rahat) ja siinä tapahtuvat muutokset. Rahoitustilit ovat myös tulo- ja menotilien vastatilejä, eli niillä näkyvät rahan liikkeet.

### ESIMERKIT

- Yritys myy tuotteitaan 20 €:lla. Myynnin jälkeen yrityksellä on 20 € rahaa, merkitään saapuneeksi yrityksen pankkitilille (rahoitustili).
- Yritys ostaa materiaalia tuotteiden valmistukseen. Raha lähtee pankkililtä ja yritys saa vastineeksi raaka-aineita.



# Tiliristikko

- Kirjanpito tehdään yleensä käyttäen tiliristikoita, joiden avulla merkitään onko kyse yrityksen tulosta vai menosta ja onko kyseessä ns. lähtevä vai tuleva kirjanpidon erä.
- Kirjanpidossa näitä puolia kutsutaan nimellä Debet ja Kredit (Debet = tuleva ja Kredit = lähtevä)

## **Esim. Ostetaan 10 metriä lakua tulevaa myyntiä varten 10 €:lla.**

- Debet, eli tulevalle puolelle merkitään 10€ ja tiliksi Ostot (tai materiaalit)
- Kredit, eli lähtevälle puolelle 10€ (pankkitili)

# Esimerkki tiliristikosta

Tulotilit				Menotilit				Rahoitustilit								nro	Selite
Myynti		Yht.työsopimukset		Raaka-aineet		Muut ostot		Pankkitili		Varasto		Varaston muutos		Osuuspääoma			
depet	kredit	depet	kredit	depet	kredit	depet	kredit	depet	kredit	depet	kredit	depet	kredit	depet	kredit		
																1	
																2	
																3	
																4	
																5	
																6	
																7	
																8	
																9	
																10	
																11	
																12	
																13	
																14	
																15	
																16	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		

# 4. Tilinpäätös

- Kun kaikki tilikauden tapahtumat on merkitty kirjanpitoon, voidaan tehdä tilinpäätös.
- Tilinpäätös on yhteenvedo yrityksen taloustilanteesta tietyllä kaudella (esim. kesä tai vuosi).
  - Tilinpäätöksessä kuvataan kaikki yrityksen taloudellinen toiminta esim. myynti, ostot ja muut kulut
- Tilinpäätös koostuu kahdesta osasta, tuloslaskelmasta ja taseesta

# Tuloslaskelma

- Tuloslaskelma on tilinpäätöksen osa, joka esittää tilikaudelle kuuluvat tulot eli tuotot ja tilikaudelle kuuluvat menot eli kulut vähennyslaskumuotoisena laskelmana.
- Tuloslaskelmasta nähdään sekä tulojen määrä että se, mihin rahaa on kulunut. Tuloslaskelmaan lasketaan myös tilikauden tulos, joko voitto tai tappio.
- Tuloslaskelmaa voi ajatella laskelmana siitä, miten budjetti on toteutunut. Budjettiin yleensä merkitään arvioidut tulot ja menot. Tuloslaskelmaan kootaan toteutuneet summat.

# Tase

- Tase kertoo yrityksen omaisuudesta, joka siirtyy tilikaudelta toiselle.
- Taseessa on kaksi puolta – varat ja velat, joiden summan pitää vastata toisiaan.

## VARAT

- Varat tarkoittavat yrityksen omaisuutta, joka voi olla erilaisessa muodossa.
    - Rahat pankkitilillä
    - Rahat käteisenä
    - Siirtosaamiset (laskut, joita ei ole vielä maksettu)
    - Koneet ja laitteet
    - Varastossa olevat tuotteet
    - Yrityksen muu omaisuus ja sijoitukset
- Varat yhteensä**

## VELAT

- Tilikauden lopussa taseeseen tehdään yhteenveto kaikista yrityksen veloista ja vastuista muille.
    - Velat yrityksen ulkopuolisille (vieras pääoma)
    - Oma pääoma
    - Tilikauden voitto
- Velat ja vastuut yhteensä**

# Esimerkki tuloslaskelmasta ja taseesta

Tuloslaskelma	
<b>Tuotot</b>	
Myynti yhteensä	0
Varaston muutos	0
Yhteistyösopimukset	0
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>0</b>
<b>Kulut</b>	
Ostot yhteensä	0
<b>Kulut yhteensä</b>	<b>0</b>
<b>Voitto</b>	<b>0</b>

  

Tase		
	Varat	Velat
Pankkitili	0	
Varasto	0	
<b>Varat yhteensä</b>	<b>0</b>	
Osuuspääoma		0
Voitto		0
<b>Velat yhteensä</b>		<b>0</b>
<b>Taseen loppusumma</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Kauden myynti yhteensä  
Varaston arvo on kauden aikana kasvanut nolasta 50 Euroon, joten tämän kauden tuottoa  
Kauden aikana on tehtyt yhteistyösopimukset  
Kaikki kauden tuotot yhteensä

Nämä asiat siirtyvät siis seuraavalla kaudelle.

Pankkitilillä olevat rahat  
Yrityksen omaisuus, eli lintulaudat ja linnunpöntöt  
Kaikki omaisuus yhteensä

Osakkaiden yritykseen sijoittama (lainaama) raha  
Kauden voitto, jonka vastineeksi yrityksellä on omaisuutta.  
Yrityksen velat/vastuut yhteensä

# Tuloslaskelma

## **Tulot**

Kahvi	50
Jäätelö	100
Yhteensä	150

## **Menot**

Kahvi	10
Jäätelöt	30
Vuokra	50
Yhteensä	80

**Voitto 50**

# Tase

Varat (vastaavaa)	Rahat
kassassa	100
<b>Yhteensä</b>	<b>100</b>

Velat (vastattavaa)	
Oma pääoma	30
Tilikauden voitto	70
<b>Velat yhteensä</b>	<b>100</b>

## Tilinpäätösharjoitus

<https://vuosiyrittajana.fi/toinen-aste-moduulit/kirjanpito-tilinpaatos/>





**NUORI Yrittäjyys**  
**UNG Företagsamhet**

Lisätietoja taloushallinnan aiheista löydät täältä:

<https://vuosiyrittajana.fi/toinen-aste-moduulit/kannattavuus-hinnoittelu-budjetointi/>

Jos tarvitset apua ohjelman aikana, otathan yhteyttä!

**Vuosi yrittäjänä -tiimi**

Info(a)nuoriyrittajyys.fi



**NUORI Yrittäjyys**  
**UNG Företagsamhet**